

مبادئ العربية

المجلد الثاني

قسم النحو

للمعلم رشيد الشرتوني

تقيق واعداد

حميد المحمدي

www.Ketab.ir

شترتوی، رشید، ۱۸۶۴-۱۹۰۶م
 مبادی العربیه-۲ قسم النحو/ الرشید الشترتوی؛ تنقیح و اعداد
 حمیدالمحمدی. -
 قم: مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران.
 مرکز نشر هاجر، ۱۳۹۰
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۸۲-۷۰-۳
 وضعیت فهرست نویسی بر اساس جلد دوم: ۱۴۲۱ ق ۱۳۸۹.
 ۱. زبان عربی- نحو.
 ۲. زبان عربی- نحو - مسائل، تمرینها و غیره.
 ۳. زبان عربی- نحو - راهنمای آموزشی. الف. محمدی، حمید، ۳۳۳ - مصحح.
 ب. مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران. ج. عنوان
 ۳ م ۴ ش / PJ ۶۱۴۱ /
 ۴۹۲/۷۵

مرکز نشر هاجر
 مدیریت حوزه های علمیه خواهران

شناسنامه کتاب

نام کتاب مبادی العربیه جلد ۲-قسم النحو
 نویسنده رشید الشترتوی
 تهیه و تنظیم: حمید محمدی
 ناشر مرکز نشر هاجر (وابسته به مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران)
 چاپخانه نگارش
 شمارگان ۵۰۰۰ نسخه
 قیمت ۲۵/۰۰ ریال
 نوبت چاپ اول - تابستان ۹۰
 تعداد صفحه و قطع ۱۸۴ صفحه - وزیری

شابک ۳-۷۰-۵۵۸۲-۶۰۰-۹۷۸

آدرس: قم - انتهای بلوار امین - میدان ارتش تلفن: ۲۱۴۴۴۰۰ - ۲۵۱
 Hajar@whc.ir www.Hajar.whc.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

رسالت سنگین حوزه‌های علمیه در پاسداری از مبانی اسلام ناب و ابلاغ پیام بلند آن همواره مسئولیت عالمان دین باور را در عرصهٔ تعلیم و تربیت دو چندان نموده است.

حساسیت این عالمان و متعلمان و ناظران درد آشنا و دلسوز نسبت به اصلاح و ارتقاء کیفی و کمی شیوه‌ها، الگوها و مواد آموزشی و هرآنچه که در طریق غنای علمی و عملی حوزه‌های علمیه به کار می‌آید بسیار درخور توجه و قابل تقدیر می‌باشد.

موضوع اصلاح و بازنگری در متون آموزشی نیز از جمله همین دغدغه‌های فکری و عملی قابل تأمل قرن حاضر خصوصاً سال‌های اخیر حوزه‌های علمی می‌باشد، که تأکید مکرر بزرگان خاصه مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) گواه صدق این مدعا است.

توجه به دخلی به میراث مانده از اسلاف صالح و گرانسنگ و غنای ماندنی برخی از کتب، وزانت و سنگینی و رفعت شأن مؤلفان گرانقدر آنها، تجربه نسبتاً خوبی است که این تراث علمی در طول سده‌های مختلف در عرصه تعلیم و تعلم از خود به جای گذارده است، همگی باعث گردیده تا تجدیدنظر در متون آموزشی که شامل مراحل مختلف تدوین کتب، عناوین و سرفصل‌های جدید، اصلاح کمی و کیفی کتب قدیمی به لحاظ ساختار و محتوی و حتی نحوهٔ چاپ آنها به شیوه‌های نوین و تصحیح و تحقیق آن می‌باشد، بانگرانی و تردید مواجه شود و در مواردی نیز این تلاش‌های لازم و ضروری احیاناً قرین اتهام کم سوادی یا کم‌رنگ شدن عمق و دقت متعلمان و حتی مؤلفان و اساتید آن گردد.

البته واضح است که استفادهٔ بهینه از زمان و فرصت‌های آموزشی و توجه به تدوین متونی که اساساً با هدف خلص تعلیم و تعلم طراحی گردیده‌اند و پرهیز از عبارات کنگ و معماگونه که عمدهٔ وقت متعلم را مصروف یادگیری ظاهری مقصود مصف می‌نماید، لزوماً به معنای سطحی‌نگری و عدم توجه به عمق و کیفیت در محتوای آموزشی نخواهد بود.

تسریع و تسهیل در امر آموزش، کارآمدتر نمودن محتوای متون آموزشی و هماهنگ نمودن با اهداف مورد نظر نظام آموزشی و در عین حال حفظ تجارب ارزشمند و غنای محتوایی از جمله اصول حاکم بر تدوین هر متن آموزشی است؛ و نیز توجه به شیوه‌های نوین آموزشی و استفاده از قالب‌های بدیع و دسته‌بندی و ارائه مطالب در طی مسیر مناسب اجمال به تفصیل و تکراری که ملال‌آور نبوده باشد در قالب تمارین و مثال‌های مفید، همه و همه نکاتی است که در این رهگذر باید مورد توجه قرار گیرد.

ادبیات عرب به عنوان مهمترین کلید فهم معارف اسلامی همواره در صدر علمی قرار داشته است که طالبان علم مدت نسبتاً زیادی از عمر خویش را صرف فراگیری این علم شریف و پربایده کرده‌اند، عنایت به اهمیت و جایگاه ویژه این مادهٔ درسی مهم باعث گردیده از دیر زمان تاکنون کتب زیادی بی‌زمامون این علم توسط مؤلفان بنام نوشته شود، و کثرت این تالیفات هیچگاه مانع تحقیق و تدوین کتب

جدید نگریده است و از ضرورت اهتمام به طرح نوین مباحث آن نکاسته است.

کتاب مبادی العربية که بحمدالله مدت مدیدی است در حوزه‌های علمیه داخل و خارج و سایر مجامع علمی برون حوزوی مورد توجه اساتید و دانش پژوهان بوده و می‌باشد، از جمله متونی است که با عنایت به اهداف مذکور تدوین و به لحاظ سبک و شیوه نوین خود در دسته بندی و ارائه مطالب و ایشتمال، برامثله و تمارین متنوع به همراه شیوایی عبارات در مدت کوتاهی مورد استقبال دانش پژوهان قرار گرفت، بطوری که امتیازات مزبور باعث گردید که علی رغم گذشت سال‌های متمادی از تدریس، نه تنها از ارزش آن کاسته نشود بلکه ضرورت تحقیق، و تنظیم مجدد آن با حفظ اسلوب اصلی و برخی تغییرات جهت استفاده بهینه از آن باعث گردید که همت بلند زبان دان فرزانه و فاضل محترم جناب حجة الاسلام آقای حمید محمدی که سال‌های مدیدی را به تدریس و تعلیم در حوزه‌های علمیه و دانشگاه اشتغال داشته‌اند صرف جبران کاستی‌های این کتاب گردد، که انصافاً به اعتراف تمامی کسانی که این اثر گرانقدر را ملاحظه نموده‌اند کتاب مبادی العربية حیاتی مجدد و پرثمر یافته است، و هدف اصلی کتاب را از آشنائی با ادبیات و دستور زبان عربی به آشنائی با کلید فهم معارف اسلامی تغییر داده است، بدین معنا که افزودن چند هزار آیه و حدیث به این اثر ارزشمند باعث گردیده است متعلمان در خلال آشنائی با قواعد صرف و نحو که همان عرض اولیه کتاب می‌باشد عملاً با قرآن و حدیث و معارف اهل بیت علیهم‌السلام که غایت قصوای همه طالبان علوم اسلامی است آشنا شوند و همزمان دانش پژوه بتواند، ادبیات معاصر را نیز فراگیرد.

حذف شواهد و مثال‌هایی که با ارزشهای اخلاقی تناسبی نداشت - و متأسفانه در کتب و آثار ادبی قدیم و جدید زیاد دیده می‌شود و یکی از آرزوهای دیرینه بزرگان علوم اسلامی حذف اینگونه موارد از مساحت کتب درسی بود - و نیز توجه خلص به امر مهم تجویف و ترکیب آیات قرآنی و احادیث شریف از جمله نکاتی است که ارزش زحمات این پژوهشگر محترم را در تنظیم و تسفیج جدید دوچندان نموده است...

ویرایش و تصحیح دقیق متن جدید باعث شده که متعلمان و اساتید محترم با اعتماد بیشتری بتوانند از این اثر استفاده نمایند؛ و در یک جمله باید اذعان داشت که امتیازهای فوق موجب گردیده است که بتوان ادعا نمود انجام این تحقیق جدید توانسته است با ایجاد دگرگونی در کتاب مبادی العربية این اثر را به یک متن آموزشی متناسب و کارآمد در حوزه‌های علمیه و دانشگاهها تبدیل نماید. امیدواریم که بزودی شاهد آثار گرانبهاتری از محقق محترم و دیگر اندیشمندان در این زمینه و سایر علوم اسلامی باشیم.

مدیریت حوزه‌های علمیه خواران امیدوار است که کتاب حاضر مورد استفاده و توجه دانش پژوهان حوزه‌های علمیه سراسر کشور قرار گیرد و با بهره‌مندی از محتوای غنی و تمارین متنوع آن، کلید فتح علوم اسلامی و منابع دینی را بدست آورند.

فهرس قسم النحو

٩٨	المفعول فيه
١٠٣	المفعول معه
١٠٩	المستثنى
١١٧	الحال
١٢٢	التمييز
١٢٩	المنادى
١٣٩	الجزء بالحرف
١٤٥	المضاف إليه
١٥٣	التعت
١٦٠	العطف
١٦٤	التوكيد
١٧٠	البدل
١٧١	ملحق: معاني بعض الحروف

١٤
١٥
١٦
١٧
١٨
١٩
٢٠
٢١
٢٢
٢٣
٢٤
٢٥

١١	موضوع النحو
١٣	مواضع رفع الفعل المضارع ونصبه
١٨	مواضع جزم الفعل المضارع
٢٩	الفاعل
٣٣	نائب الفاعل
٤١	المبتدأ والخبر
٥١	الأفعال الناقصة وأفعال المقاربة
٦١	الأحرف المشبهة بالفعل
٧٦	المفعول به
٨٣	التعجب
٨٥	الاشتغال
٩١	المفعول المطلق
٩٤	المفعول لأجله

٥
٦
٧
٨
٩
١٠
١١
١٢
١٣